

Riktlinjer för Karolinska Institutets krisorganisation och krisledning

Dnr 1-521/2024

Gäller fr.o.m. 2024-05-14 och tills vidare

**Karolinska
Institutet**

Riktlinjer för Karolinska Institutets krisorganisation och krisledning

Innehåll

1 Inledning	3
2 Syfte.....	3
3 Vad är en särskild händelse/kris?	3
4 Kris – tre grundprinciper	4
5 Ansvar och beslut	4
6 Åtgärder i ett akut läge.....	5
7 Krisorganisation	5
8 Central krisledning.....	6
9 Lokal krisledning.....	7
10 Kontaktvägar	8
11 Uppföljning av kriser	9

Diarienummer Dnr 1-521/2024	Dnr föreg. version: -	Beslutsdatum: 2024-05-14	Giltighetstid: Fr.o.m. 2024-05-14 och tills vidare
Beslut: Rektor		Dokumenttyp: Riktlinjer	
Handläggs av avdelning/enhet: Säkerhetsenheten		Beredning med: KI:s verksamheter och chefsjuristen	
Revidering med avseende på: Nytt styrdokument			

1 Inledning

Karolinska Institutet (KI) har en omfattande verksamhet som bedrivs både i Sverige och internationellt. En väl fungerande krisorganisation är viktigt för att kunna hantera särskilda händelser/kriser och minimera skadeverkningar för universitetets verksamhet, medarbetare, forskare, studenter, forskningspersoner, patienter, besökare och intressenter.

Insatserna ska i första hand verka för att rädda och säkra liv samt skydda personer från skada. De ska också förhindra eller begränsa skador på KI:s varumärke, egendom och miljö. Insatsarbetet ska upprätthållas i löpande processer för att kunna återgå till ordinarie verksamhet så snabbt som möjligt.

2 Syfte

Syftet med riktlinjer är att säkerhetsställa en god hantering av kriser och särskilda händelser vid KI. Riktlinjer kompletteras med krisplaner.

Målet med krisorganisationen är att bidra till att ansvariga får kontroll över händelseutvecklingen, minimera skador och negativa konsekvenser, samordna resurser vid KI, samt vidmakthålla förtroendet för KI. Detta uppnås genom att tydliggöra ansvars- och arbetsfördelning, underlätta arbetet vid en kris, avlasta ordinarie verksamhet och att de som ingår i krisledningsarbetet succesivt kan öka sin erfarenhet och kunskap om krisledningsarbete.

3 Vad är en särskild händelse/kris?

En särskild händelse är en händelse som är så omfattande eller allvarlig att resurser måste organiseras, ledas och användas på ett särskilt sätt.

En kris är en händelse som drabbar många människor och stora delar av verksamheten. Krisen uppstår ofta oväntat och utan förvarning.

Olika typer av särskilda händelser och kriser:

Plötslig: En plötslig händelse kan vara en olycka, ett dödsfall, en brand eller en skada på infrastruktur. Hanteringen sker direkt i samband med händelsen och krisen är ett faktum.

Smygande: En kris kan byggas upp successivt genom en rad indikationer och händelser med koppling till varandra. Berörda inom KI har sannolikt redan

kännedom om dessa, men har inte nödvändigtvis identifierat dem som en kris ännu. En samlad bedömning av händelseutvecklingen avgör om det är en kris.

Förtroendekris: Vid en förtroendekris är det KI:s trovärdighet som blir ifrågasatt. En sådan särskild händelse skulle till exempel kunna utlösas av bedrägerier, korruption och misskötsel av offentliga resurser, ogrundade eller felaktiga beslut eller oredlighet. En förtroendekris utvecklas ofta successivt och kan få ett mycket snabbt händelseförlopp.

4 Kris – tre grundprinciper

- **Ansvarsprincipen** innebär att den som har ansvaret för en viss verksamhet under normala förhållanden, har motsvarande ansvar för verksamheten under en kris.
- **Likhetsprincipen** innebär att en verksamhets lokalisering och organisation så långt det är möjligt, ska vara densamma såväl under normala förhållanden som under en kris.
- **Närhetsprincipen** innebär att en kris, i första hand och så länge det är möjligt, ska hanteras där den inträffat och av de som är närmast ansvariga och berörda.

5 Ansvar och beslut

Rektor är ytterst ansvarig för krisorganisationen och krisledningen på Karolinska Institutet. Rektor ansvarar för krisledning på central krisledningsnivå.

Prefekten är ytterst ansvarig för krisorganisationen och krisledningen på institutionen. Prefekten ansvarar för krisledning på lokal krisledningsnivå.

Prefekter som ansvarar för lokal krisledning ska även se till att utbildning och övning för krisorganisationen sker med regelbundenhet. Säkerhetsenheten bistår med råd och stöd.

Chef med verksamhetsansvar/personalansvar i det ordinarie arbetet eller grundutbildningsansvarig /kursansvarig lärare, är ansvarig för sin verksamhet, personal och studenter även vid händelse av kris.

Chef med verksamhetsansvar/personalansvar eller grundutbildningsansvarig /kursansvarig lärare, ansvarar också för att larma krisorganisationen i samband med en krissituation.

I det förebyggande krisarbetet ansvarar chef med verksamhetsansvar/personalansvar eller grundutbildningsansvarig /kursansvarig lärare, för att informera om gällande riktlinjer och rutiner och att dessa vid en kris når ut till anställda och studenter som ansvaras för.

Chef med verksamhetsansvar/personalansvar eller grundutbildningsansvarig/kursansvarig lärare, ska säkerställa att kontaktlistor till medarbetare är inlagda i HR-arkivet och finns tillgängliga för att en snabb kontakt ska kunna upprättas.

Säkerhetsenheten ansvarar för den centrala krisledningens årshjul och med återkommande utbildningar och övningar. Förvaltning och uppföljning av riktlinjerna för krisorganisation och krisledning faller under säkerhetsenheten. Samordning sker med institutionernas krisledningsarbete.

I de fall en händelse är av sådan omfattning eller karaktär att beslut fattas om att flytta ansvaret från ansvarig chef till lokal eller central krisledning, beslutas detta i samråd med drabbad verksamhet. Beslut fattas av rektor, universitetsdirektör eller annan som delegerats uppgiften.

6 Åtgärder i ett akut läge

Om händelsen är av större karaktär och drabbar liv, hälsa och egendom – larma 112. När 112 kontaktas ska väktarfunktionen informeras via telefon:

- **Campus Solna: 08-524 864 29**
- **Campus Flemingsberg: 08-524 860 60**

Därefter ska krisledning kontaktas och initieras.

7 Krisorganisation

KI:s krisorganisation består av två nivåer:

- Central krisledning
- Lokal krisledning

En kris kan uppstå var som helst och hanteras i första hand av den ordinarie verksamheten. Först när händelsen inte kan hanteras med ordinarie tillgängliga resurser så eskaleras den till lokal eller central krisledning. De två nivåerna ska säkerställa, såväl mellan som inom respektive nivå, en tydlig och effektiv ansvarsfördelning, samordning och kompetensförsörjning i krisarbetet. Respektive nivå ska ha en krisorganisation bemannad med vissa funktioner.

Krisledningens uppgift är att hålla samman och leda krisarbetet men inte detaljstyra hur problemet ska lösas eller hur uppgiften ska utföras. Enligt ansvars-, likhets- och närhetsprinciperna är det de som normalt hanterar och ansvarar för verksamheten som också svarar för krisledningens prioriteringar och behov.

8 Central krisledning

En central krisledning ska finnas på central nivå och utses av rektor/ universitetsdirektör eller som verkar i dess ställe. Den centrala krisledningen bemannas med funktioner som har ett centralt, strategiskt och operativt ansvar. Grundprincipen är att krisledningen inte ska vara för stor. Krisledare för central krisledning får adjungera in funktioner vid behov.

Vid en kris aktiveras den centrala krisorganisation och krisledningen avslutas först när krisen bedöms kunna hanteras inom ramen för ordinarie verksamheter alternativt när samordning mellan krisledningar inte längre behövs. Beslut om aktivering och avslut fattas av utpekad beslutsfattare.

Den centrala krisledningen har en ordinarie bemanning med minst en ersättare för varje ordinarie funktion för att kunna säkerställa avbyten, vila och närvaro. Ersättare ska ha sådan kompetens som krävs för uppdraget.

Ansvar:

- Leda krisledningsarbetet och fatta beslut om åtgärder.
- Upprätta en lägesbild.
- Upprätta handlingsplan för hur krisen ska hanteras.
- Leda, planera, uppdatera, informera och följa upp lägesbild samt att beslutade åtgärder genomförs.
- Samordna och vid behov delegera till lokal krisledning om krissamordning på institutionsnivå aktiveras.

- Säkerställa intern och extern kommunikation till medarbetare, studenter och berörda intressenter.
- Svara för samverkan och kontakter med företagshälsovård, studenthälsa och andra myndigheter och organisationer.

	<u>GÖR VAD</u>	<u>KRAV PÅ ROLLEN</u>	
Beslutsfattare	o Ansvar för större beslut	o Rektor/ Universitetsdirektör eller som verkar i dess ställe	
<u>KRISORGANISATION</u>	<u>GÖR VAD</u>	<u>KRAV PÅ ROLLEN</u>	<u>KRAV PÅ UTBILDNING</u>
Krisledare	o Leder krisarbetet	o Chef i vardagen	o Stabschef och metodik
Loggförare	o För logg över händelser	o Administratör i vardagen	o Stabsmetodik
Kommunikation	o Ansvar för intern och extern kommunikation	o Kommunikatör i vardagen	o Stabsmetodik
HR	o Hanterar medarbetarfrågor	o Arbetar med HR i vardagen	o Stabsmetodik
Studentfrågor	o Ansvarar för studentrelaterade frågor	o Arbetar med studentfrågor i vardagen	o Stabsmetodik
Juridik	o Säkerställer juridisk efterlevnad	o Arbetar med juridik i vardagen	o Stabsmetodik
Säkerhet	o Ansvarar för säkerhetsfrågor	o Arbetar med säkerhetsfrågor i vardagen	o Stabsmetodik
IT och drift	o Ansvarar för IT- och systemrelaterade frågor	o Arbetar med IT och drift i vardagen	o Stabsmetodik

9 Lokal krisledning

En lokal krisledning ska finnas på institutionsnivå och utses av prefekten. Den aktiveras när en händelse inte kan hanteras inom den ordinarie verksamheten eller riskerar att eskalera till en sådan situation. Det är bättre att aktivera krisledningen för ofta än tvärtom. Krisledningen avslutas när hanteringen av den uppkomna situationen kan återgå till den ordinarie verksamheten. Beslut om aktivering och avslut fattas av beslutsfattare.

Den lokala krisledningen har en ordinarie bemanning med minst en ersättare för varje ordinarie funktion för att kunna säkerhetsställa avbyten, vila och närvaro. Ersättarna ska ha sådan kompetens som krävs för uppdraget.

Den lokala krisledningen bemannas inom institutionen men kan vid behov bemannas med medarbetare från t.ex. centrala HR-avdelningen, central studentstödsfunktion, säkerhetsenheten, juridiska avdelningen och kommunikationsavdelningen.

Eftersom kriser och särskilda händelser ska hanteras enligt de tre grundprinciperna ovan, dvs. av de som normalt hanterar liknande typer av händelser och så nära verksamheten som möjligt, bör institutionerna ha en beredskap för att hantera kriser. Denna beredskap kan bestå i checklistor och rutiner som är relevant för respektive institution. Framtagandet av sådana rutiner och checklistor görs av respektive institution men ska följa den centrala krisledningens arbetsätt och organisation.

Ansvar:

- Leda krisledningsarbetet och fatta beslut om åtgärder.
- Upprätta en lägesbild.
- Upprätta en handlingsplan för hur krisen ska hanteras.
- Leda, planera, uppdatera, informera och följa upp lägesbild samt säkerställa att beslutade åtgärder genomförs.
- Svara för samverkan och kontakter med företagshälsovård, studenthälsa och andra myndigheter och organisationer.
- Informera KI centralt samt KI:s presstjänst för eventuella samverkande kommunikationsinsatser med kommunikationsavdelningen.
- Agera på beslut som fattas av den centrala krisledningen.

	<u>GÖR VAD</u>	<u>KRAV PÅ ROLLEN</u>	
Beslutsfattare	o Ansvar för större beslut	o Rektor/ Universitetsdirektör eller som verkar i dess ställe	
<u>KRISORGANISATION</u>	<u>GÖR VAD</u>	<u>KRAV PÅ ROLLEN</u>	<u>KRAV PÅ UTBILDNING</u>
Krisledare	o Leder krisarbetet	o Chef i vardagen	o Stabschef och metodik
Loggförare	o För logg över händelser	o Administratör i vardagen	o Stabsmetodik
Kommunikation	o Ansvar för intern och extern kommunikation	o Kommunikatör i vardagen	o Stabsmetodik
HR	o Hanterar medarbetarfrågor	o Arbetar med HR i vardagen	o Stabsmetodik
Studentfrågor	o Ansvarar för studentrelaterade frågor	o Arbetar med studentfrågor i vardagen	o Stabsmetodik

10 Kontaktvägar

Krisorganisationen på KI använder telefonlistor samt appen Signal (en gratis krypterad app) som första larmalternativ. Den bygger på deltagarnas mobilnummer och att man bildar lämpliga grupper för sammankallande av krisledning.

11 Uppföljning av kriser

Efter varje kris ska en utvärdering göras och dokumenteras. De åtgärder eller förändringar som utvärderingen leder till ska planeras och genomföras av utsedd ansvarig inom respektive organisation.

Efter en kris erbjuds de som önskar stöd av Företagshälsovården eller Studenthälsan.

Efter att den initiala akuta fasen är över ska rapportering även ske i KI:s incidentshanteringssystem.